

PRÀCTICA CLÍNICA ASSISTENCIAL I (PCA I)

**Pràctica d'introducció al
sistema sanitari i
a l'atenció de salut**

CURS 2023-24

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

1. Presentació

2. Principis

3. Objectius generals

4. Objectius específics

5. Agents implicats i funcions

6. Activitats

7. Tutories

8. Avaluació

No t'oblidis de la bata blanca!

1. PRESENTACIÓ

La Pràctica Clínica Assistencial I d'introducció al sistema sanitari i a l'atenció de salut s'inscriu en el paradigma de l'aprenentatge des de l'acció, és a dir, des de la pràctica que dia a dia protagonitzen els professionals del sistema sanitari.

En la perspectiva educativa, la realització de la Pràctica Clínica Assistencial I pretén ser una oportunitat perquè l'estudiant que inicia el Grau de Medicina pugui endinsar-se al sistema sociosanitari des de la seva base: l'atenció primària. L'estudiant accedeix per la mateixa porta d'entrada a través de la qual accedeixen els pacients i els seus familiars i els altres usuaris.

La Pràctica Clínica Assistencial I consta d'un seminari sobre els processos de salut i malaltia en el seu context històric i cultural, un seminari de Atenció Primària de salut i de tres visites grupals (tutories), programades de novembre a febrer, a un dels Centres d'Atenció Primària (CAP) vinculats a la Facultat de Medicina de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Cada visita al CAP ocuparà una jornada d'unes cinc hores de duració i s'efectuarà en grups reduïts d'alumnes, d'acord amb la distribució que marqui l'Equip de Coordinació de la Unitat Docent de Bellaterra. Requerirà la utilització d'indumentària adient i el desplaçament de l'alumne al CAP corresponent.

En cada CAP un tutor facilitarà l'aprenentatge del grup per tal que l'estudiant pugui desenvolupar les tasques que li pertoquin i assolir els objectius previstos en la Pràctica Clínica Assistencial I.

A la Unitat Docent de Bellaterra, la Biblioteca de Medicina posarà a l'abast dels alumnes els recursos documentals i bibliogràfics adients, tant en formats tradicionals com electrònics.

En cada visita, les observacions i les reflexions de l'estudiant quedaran recollides en el *Portfoli Reflexiu*, que alhora serà l'instrument per a l'avaluació de l'aprenentatge assolit.

2. PRINCIPIS

En aquesta assignatura, l'estudiant haurà de demostrar, mitjançant la seva presència i participació activa al CAP que se li assigni, la comprensió dels següents principis:

- El procés salut-malaltia inclou aspectes biològics, psicològics, sociològics, ecològics i històrics.
- Les condicions de vida de la població i els estils de vida dels individus afecten decisivament la salut.
- Cada comunitat presenta problemes de salut i malaltia de freqüència variable, a curt, mitjan i llarg termini.
- L'eficàcia de l'atenció de salut que proporciona el CAP està condicionada pel grau de participació dels diferents agents socials en llur elaboració i en la fixació dels objectius generals i específics del centre i en la fixació de criteris de prioritat.
- Des de les fases inicials del procés d'emmalaltir fins a l'estat de malaltia declarada, per tal d'oferir una atenció eficaç s'han de dur a terme activitats de foment, protecció i recuperació de la salut, així com de rehabilitació.
- Per proveir una atenció de salut que satisfaci les necessitats de la comunitat, els diferents membres de l'equip assistencial amb la variabilitat de les seves funcions i perfils professionals interactuen efectivament dins i fora del CAP.
- L'anàlisi crítica de les intervencions professionals en salut així com l'avaluació dels efectes derivats dels diferents patrons que adopten els professionals pot millorar l'eficàcia de l'atenció de salut de la comunitat.
- La participació del pacient en la presa de decisions diagnòstiques, terapèutiques o preventives que li afecten com a objecte de l'assistència primària, és essencial per a una atenció de salut efectiva.
- Els CAP tenen un paper primordial com a porta d'entrada al sistema sanitari, així com pel que fa a les relacions dels centres amb la resta dels serveis sanitaris i socials de la comunitat.

3. OBJECTIUS

1. Establir un contacte precoç amb el sistema sanitari i amb l'atenció de salut, a partir de l'Atenció Primària de Salut.
2. Facilitar la consideració de la persona com a un ésser multidimensional, en el qual la interrelació de factors biològics, psicològics, socials i ecològics condicionen i modifiquen els estats de salut i malaltia, així com les seves manifestacions.
3. Ser conscient de l'estreta dependència existent entre les condicions de vida i la distribució social dels estats de salut i malaltia de la població.
4. Identificar el paper de les implicacions ètiques en el conjunt d'activitats dels professionals sanitaris en principis ètics com l'equitat i accessibilitat a les prestacions sociosanitàries dels ciutadans en el primer nivell assistencial.
5. Reconèixer el paper de confiança que representa el paper del metge de família per als pacients en el primer nivell assistencial.
6. Identificar el paper del metge de família com a defensor del pacient dins del sistema sanitari.
7. Identificar l'existència dels principis ètics bàsics en la relació metge-pacient.
8. Valorar el motius de consulta i les motivacions de l'itinerari terapèutic del pacient.
9. Justificar el paper del pacient en la presa de decisions respecte a la seva salut i respecte a l'assistència mèdica que rep en els CAPS.
10. Identificar les situacions en que els professionals promouen l'auto-cura responsable i la participació en el propi procés de l'evitació de situacions i factors de risc d'emmalaltir.

11. Identificar les diferents formes d'entendre la responsabilitat sobre la pròpia salut dels ciutadans.
12. Identificar els diferents professionals de l'equip assistencial, així com els seus perfils, funcions i relacions entre ells.
13. Identificar les relacions entre l'atenció primària i la resta del sistema sociosanitari.
14. Respectar la participació del pacient en les decisions sobre el procés de salut-malaltia.
15. Identificar el paper real de l'atenció primària en la basant preventiva curativa i rehabilitadora de la malaltia a nivell individual, familiar i comunitari.
16. Identificar els diferents professionals que interactuen en els CAPS per l'atenció sociosanitària dels usuaris del sistema sanitari.
17. Identificar el paper de l'atenció primària en el sistema sanitari.
18. Identificar l'estructura, organització i els recursos de l'atenció primària i els diferents components de l'equip d'atenció primària (EAP).
19. Identificar la importància de l'equitat en l'atenció a les persones amb problemes de salut.
20. Reconèixer l'important paper del metge en la gestió i consum dels recursos sanitaris
21. Acceptar que les decisions professionals es produeixen en un marc d'incertesa .
22. Diferenciar els riscos de població amb els riscos individuals.
23. Qüestionar un model simple per a explicar l'estat de salut/malaltia de les persones.

5. AGENTS IMPLICATS EN ELS CAPS I FUNCIONS

- **Coordinador:** persona responsable del CAP en relació a la Pràctica Clínica Assistencial I. Organitza i distribueix les activitats docents. Es coordina amb la Facultat de Medicina i és el seu referent.
- **Estudiant:** l'estudiant haurà de conèixer la realitat professional del CAP, de realitzar les activitats pertinents i de mantenir un tracte fluid amb el seu tutor i els seus companys de grup.
- **Tutor del grup:** persona que facilita l'aprenentatge basat en problemes i que promou el funcionament del grup d'alumnes.
- **Tutor-preceptor:** persona que col·labora en l'aprenentatge dels estudiants a través de les diverses activitats que es desenvolupen al CAP.

6. ACTIVITATS

Activitats a realitzar per l'estudiant.

Les activitats que l'estudiant ha de dur a terme són aquelles que, en la pràctica, proporcionen situacions problemàtiques i que constitueixen la base de l'estudi individual i de la discussió en les sessions de tutoria.

Aquestes activitats estan relacionades amb l'àrea d'atenció a l'individu, l'àrea d'atenció a la família, l'àrea d'atenció comunitària i l'àrea de relació amb altres nivells assistencials.

Àrea d'atenció a l'individu.

Assistir durant tota la seva rotació a les visites dels diferents tipus que es fan al CAP per tal d'identificar els motius de consulta i la relació de les condicions de vida i de salut.

Àrea d'atenció a la família.

A través del genograma funcional (arbre familiar), l'estudiant podrà conèixer l'estructura familiar estàndard de l'entorn al que pertany el CAP, i els factors de risc relacionats amb l'estil de vida familiar.

Àrea d'atenció comunitària.

L'estudiant podrà rebre informació i realitzar una anàlisi d'almenys una activitat comunitària que es realitzi en o des del CAP, juntament amb els factors que justifiquen la seva prioritat.

Àrea de relació amb altres nivells assistencials.

A través de la seva experiència en el CAP, l'estudiant podrà:

- Conèixer els punts d'assistència sanitària i social de referència de la població que atén el CAP: formals i/o informals (atenció primària habitual, urgències, hospitals, farmàcies i altres centres socio-sanitaris).
- Identificar motius de consulta reals que han precisat de la consulta amb altres nivells assistencials (hospital, centre d'especialitats i altres centres socio-sanitaris).

7. TUTORIES

El tutor del grup, que actua com a facilitador del procés d'aprenentatge, guiarà les activitats de cada grup de estudiants.

A més de complir els objectius d'aprenentatge de la Pràctica Clínica Assistencial I, els estudiants adquireixen habilitats per afrontar problemes i prioritzar-los, i per planificar l'estratègia de cerca d'informació, realitzar-la i avaluar-ne críticament els resultats.

Tutoria 1 (14 o 15 de novembre de 2023)

El grup d'estudiants, mitjançant una "pluja d'idees", **identifica situacions problemàtiques** sorgides en la pràctica, i tria una àrea d'interès per a explorar-la en profunditat. Al final, els estudiants plantegen un pla de treball que inclou les estratègies de cerca d'informació (individual o col·lectiva) i les possibles fonts de consulta.

Entre la tutoria 1 i la 2: recollida d'informació d'acord amb el pla de treball i reunions de debat entre els membres del grup d'estudiants. Sessió de seguiment amb l'equip de coordinació i realització dels seminaris programats a Bellaterra.

Tutoria 2 (28 o 29 de novembre de 2023)

Valoració de la informació recollida, tenint en compte la realitat observada. Si cal, modificació del pla de treball inicial.

Entre la tutoria 2 i la 3: recollida de nova informació i reunions dels membres del grup d'estudiants per a analitzar-la críticament. Sessió de seguiment amb l'equip de coordinació i realització dels seminaris programats a Bellaterra.

Tutoria 3 (12 o 13 de desembre de 2023)

Valoració final de la informació recollida, formulació de principis i conceptes que se'n deriven, i discussió de la seva aplicació a la situació problemàtica estudiada i d'altres semblants.

Avaluació dels objectius d'aprenentatge assolits i de la dinàmica del grup.

8. AVALUACIÓ

A la tercera visita al CAP, tot el procés d'aprenentatge, incloent-hi les activitats de l'estudiant i el paper facilitador del tutor, serà objecte d'avaluació en grup. El *Portfoli Reflexiu*, amb les anotacions de les experiències viscudes durant les visites i les reflexions suscitades, serà l'instrument principal per fer palès el grau d'assoliment dels objectius de la Pràctica Clínica Assistencial I. El resultat de aquesta avaluació serà SATISFACTÒRIA o NO SATISFACTÒRIA, constituint un requisit necessari sense el qual no es podrà aprovar l'assignatura.

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Facultat de Medicina

<http://www.uab.cat/medicina>